

Νίκος Εγγονόπουλος

Ο ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ

(1954)

Ίλαρῶς διαπλέομεν ὠκεανόν...

Ψαλμός εὐαγγελιστῶν

Τι εἴμαστε; ποῦ πάμε;

PAUL GAUGUIN

τό καράβι ἤχει
τό τραῖνο σφυρίζει
ἀπό τούς πυργίσκους τό σύνθημα δίνουν
τό νοῦ σας
τό ταξειίδι ἀρχίζει
ἐλάτε
φεύγουμε
σέ ξένη γῆ

στόν καφφενέ τῆς λιθόστρωτης ἀρβανίτικης πλατείας
χαμένοι μέσ' στό πλήθος
τῆς ἡρεμῆς
ἀτάραχης συνηθισμένης πελατείας
ἐκεῖ πού βασιλεύει ἡθος
σεμνότης σιγή
δέν μένουμε πιά
τό ταξειίδι μᾶς κράζει
ἐλάτε : φεύγουμε σέ ξένη γῆ

πᾶνε πιά οἱ ρεμβασμοί στοῦ Πειραιᾶ τά σοκάκια
δέν μᾶς βρίσκει ἡ νύχτα στίς γνωστές γειτονιές
σάν ἀνάφτουν τίς λάμπες
ὡς φωνάζουν παιδάκια
στό μουράγιο δέν μᾶς θέλγουν σά χτές
οἱ οἰκειῆς γωνιές
τῶν ὠραίων μεγάρων οἱ νεκρές οἱ προσόψεις
δέν ζητοῦν προβολή τοῦ εὐγενικοῦ μας κορμιοῦ
– προσβολή εἶν' τῆς χτές τά προσόψια
ἢ πάλι –

ἐγκαταλείπουμε τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια
Ξεκινοῦμε γιὰ τὰ νέα ταξείδια
Ξεκινοῦμε γιὰ ξένη μιά γῆ

ὁ ρυθμὸς δέν εἶν' πιά ὁ σκοπὸς μας
ἀπ' τὴν πόρτα ἔχει φύγει ὁ σκοπὸς μας
στὴν ἐκκλησία σβύνουν οἱ πολυελαῖοι τὰ μανουάλια
πού φωτίζαν τίς εἰκόνες
- χάνεται μέσα στοῦ σκοτάδι ὁ γυναικωνίτης πού συχνάζαν
οἱ κοκκῶνες -
καὶ μπρὸς στοῦ τέμπλο ἡ καντήλα ἀρχίζει τὸ νυχτέρι
ἐμᾶς ὁμως μᾶς κράζουνε τὰ ξένα μέρη
κι' ὡς νὰ φωτίση καὶ πάλι
αὐγὴ
ἐμεῖς ξεκινᾶμε
γιὰ ξένη γῆ

ἡ καπελλοῦ συνταιριάζει φτερά ζωντανά πουλιά
δροσερά λουλούδια γιὰ τὰ καπέλλα
ὁ γραμματοκομιστής βαρέθηκε τὸ πάγαιν' - ἔλα
ὁ γαλατᾶς ἐτοιμάζει τὰ γιαούρτια
γιὰ τὸ βράδυ
κι' ἡ ὡραία παρθένος πλάι στοῦ παραθύρι ἀκόμη ράβει
καὶ νὰ σέ λίγο θ' ἀποθέσῃ τὴ βελόνα
καὶ στά σγουρά της τὰ μαλλιά τοποθετεῖ τοῦ μαρτυρίου κορώνα
ὡς πρόκειται μονορρούφι νὰ κατεβάσῃ
τὸ φαρμάκι πού ἔχει ἐτοιμάσει ἀπ' τὸ πρωῖ
ἡ βρῦση τρέχει ἡ στάμνα γιομίζει
τὸ μύλο ὁ μυλωνᾶς γυρίζει
βασιλεύει τὸ φεγγάρι ἡ Πούλια θά βγῆ
ἐμεῖς ξεκινᾶμε
γιὰ ξένη γῆ

στοῦ πηδάλιο βάλαμε
τόν πιό νηφάλιο
στὴν τσιμινιέρα
μιὰ μπαγιαντέρα
κι' οἱ πολυθρόνες μας εἶν' ροκοκό :
ἔ ! θὰ περάσουμε Ἀτλαντικό !
σίφουνες μπόρες θὰ μᾶς βαρέσουν
καὶ - μᾶς ἀρέσουν δέ μᾶς ἀρέσουν -
τί τρικυμίες καὶ τί κακό !

θά ὀρμᾶνε τὰ κύματα νά μᾶς καταποντίσουν
οἱ κεραυνοί θά καμτσικίζουνε τόν οὐρανό
ἀρμυρά νερά πού θά μᾶς ραντίσουν
σάν κάτω νά βρισκόμαστε ἀπό κρουνό !
ὁμως νά ξέρετε : δέν θά χαθοῦμε
κανείς
κανέννας δέ θά πνιγῆ
ὡς μᾶς προσμένει
μιᾶ ξένη
γῆ

ἥλιος μπουνάτσα οὐρανός γαλάζιος οὔτε ἓνα νέφος
τά νερά ἤσυχα πράσινα σκουῖρα
– ὡσάν σέ πίνακα τοῦ Ἄλταμούρα –
στήν κουπαστή σκομμένοι θ' ἀπολαμβάνουμε τήν ἄφατη εἰρήνη
καί μακρῶν θά βλέπουμε τίς φαλαινοθηρίδες
νά κυνηγοῦνε τό πλουτοφόρο τους κυνήγι
καί οὔτε σύγκρουα οὔτε ρίγη
παρ' ὅλη τή δριμύτητα τῆς ἀτμοσφαιράς
καί – ὡς ὅλα ἀλλάζουν – νά ἡ ὁμίχλη
τό καρᾶβι διεισδύει μέσ' στήν ὁμίχλη
ἀδύνατο νά δοῦμε ἐμπροστά μας
μπερντέδες ἢ θολούρα σκάλες σκάλες
κι' ἀρχίζουνε νά πέφτουνε
οἱ στάλες
οἱ πρώτες τῆς βροχῆς
κι' ἄνεμος ἄγριος ξάφνης σηκώνεται
μᾶς παίρνει ξάρτια
παίρνει τίς βάρκες παίρνει κατάρτια
τά πάντα ἀπ' τό καρᾶβι μᾶς ξερριζώνει
μέ μουγγρητά μᾶς περιζώνει
καί τό ξυλάρμενο σκαμπανεβάζει
– τί μακρῶν πού εἶστε τῆς πάτριας γῆς εἰκόνες! –
κάτω μας ἀνοίγονται τῆς ἄβυσσου οἱ λειμῶνες
κάποτε στόν ὀρίζοντα ἢ θολούρα
– ἂν εἶναι δυνατό ! –
πυκνώνει
νυχτώνει
ξημερώνει
τούς μπερντέδες τῆς ὁμίχλης διαδέχονται οἱ κουρτίνες τῆς
βροχῆς
ὁ ἥλιος – ὁ λαμπρός – κρυμμένος

καί μόνο ὁ ἄνεμος ὁ ἀφορεσμένος
ἀναμαλλιάζει τίς θολές τίς φοινικιές στά μακρυνά νησία
ἀργεῖ τό πλοῖο μας
πολύ ἀργεῖ
: πότε θά φτάσουμε
στήν ξένη
γῆ ;

ὁ Ἀτλαντικός σᾶς ξαναλέω μᾶς περιζώνει
εἶναι θεώρατος εἶμαστε μόνοι
εἶμαστε ἥπιοι εἶν' φοβερός
σάν καρυδότσουφλα μᾶς κλωθογυρίζει
καί μέσ' στ' αὐτί μας μᾶς ψιθυρίζει
μηνύματα ἄγρια (μᾶς ἀπειλεῖ)
πρός Θεοῦ μή χάνουμε τό ἠθικό μας !
παιδιά ἐλπίζετε στό ριζικό μας !
ὅπου καί νάναι
: δέ θά φανῆ ;
- ἐκεῖ πού πᾶμε -
ἢ ξένη γῆ ;

ΚΟΥΒΕΝΤΑ:

: ἄνθρωπε σύ πού βολοδέρνεις
μόνος - ὀλόμονος - τί γυροφέρνεις
μέσ' στόν ἀπέραντο ὠκεανό ;
πῶς δέ φοβᾶσαι μή ναυαγήσης ;
ἢ - τό λιγότερο -
πολύ ν' ἀργήσης
ὥσπου ν' ἀράξης
στήν ξένη γῆ ;

ΑΠΟΚΡΙΣΙΣ:

μοῦ λέτε ἂν χαθῶ ἂν ναυαγήσω
ἢ καί ν' ἀργήσω τέλος ν' ἀράξω
: μπορούσα ἄλλως ποτέ νά πράξω ;
ἔτσι
μέ ρίξανε
 στόν
 ὠκεανό

τό ταξειίδι ἐξελίσσεται σύμφωνα μέ τήν προδιαγεγραμμένη
πορεία

: ὑπάρχει πίστη ; τὴν ἀπορία
σ' αὐτὴ τὴν ἀέναη ἐναλλαγὴ
τῆς τροκυμίας καὶ τῆς γαλήνης
τοῦ φουρτουνιάσματος καὶ τῆς εἰρήνης
τί νὰ τὴν κάνουμε ; τί ὠφελεῖ ;
κάπου θὰ πᾶμε κάπου θὰ πᾶμε
κι' ὁμως γιὰ λίγο
– πολὺ λυπᾶμαι –
συλλογιστῆτε
τί θὰ γινοῦμε
ἂν δέν ὑπάρχει
ἡ ξένη γῆ

τώρα βρισκόμαστε στὸν ὠκεανό

Νίκος Εγγονόπουλος, *Ποιήματα*, τόμος Β', Αθήνα 1993, 159–166.